

Szerkesztőség

Arad, Acsev.-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Bulev. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)

Sürgőnycím: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egyes évre ... 1080 Lej
Fél évre ... 540 Lej
Negyed évre ... 270 Lej
Havonta ... 90 Lej

Hirdetések díjazásáért

Egyes szám ára 5 lej,
vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 30 betűvel több

Kisebbségek aranybullája.

Románia népkisebbségeinek sorsa ugyán-az a kormánykörökben is komoly problémává vált, mert új nemzetiségi törvényt — hogy úgy mondjuk, valóságos aranybulláját a kisebbségi jogoknak — akarnak készíteni a parlament őszi időszakában. Komoly és nagyjelentőségű elhatározás ez a kisebbségek szempontjából és feszült figyelemmel kell kísérniük a kormány eme akcióját, amely sorsunk felett kíván dönteni. Megnyugtatóan hangzik az a hír, hogy a nemzetiségi törvény revízióját nem elfogultán, négy fal között, a legközelebből érdekelt meghallgatása nélkül szándékoznak megcsinálni, hanem a kormány egy kisebbségi értekezletet kíván összehívni, amely figyelembe veszi az összes panaszokat és kívánásokat. Mi pedig ebben a pillanatban úgy érezzük, hogy a mindenkor kormányok iránt érthetően labilisá vált bizalmunk kezd szilárdulni. Ugy érezzük, hogy az eddigi választások előtti ígéretek, amelyeket mindig az akkori kormány tett a kisebbségeknek, megvalósulás felé közelednek.

Az őszi parlamenti időszak előtt tehát történelmi jelentőségű találkozás lesz Románia fővárosában. A kormány megbízottai és a kisebbségek képviselői ülnek össze zöld asztal mellett, hogy békésen, logikusan megtárgyalják azokat az elveket, amelyeknek alapján aztán el kell készítenie a nemzetiségi törvénynek. Ezen a találkozón nemcsak a mi és a többi kisebbségek sorsa fog eldőlni, hanem a tárgyalás eredménye döntő jelentőségű lesz majd Románia jövő politikájára, fejlődésére és gazdasági konszolidációjára is. Hiszen azt mindenkinek tudni kell már, hogy a kisebbség és a többség közötti állandó harc hihetetlen mennyiségű energiát emészt fel. A kisebbségi alkulatok intenzíven küzdenek jogaik kivívásáért és amint az eddigi tapasztalatok bizonyították, csaknem teljesen eredménytelenül. Ugyanakkor a kormányhatalom törvényeken, rendeleteken dolgozott hetekig, amelyek nagyon gyakran csak azt a célt szolgálták, hogy a meglevő kevés jogait is megnyirbálják a küzdőknek.

Ennek a történelmi jelentőségű ankétának az kell, hogy legyen a hivatása, hogy olyan helyzetet teremtsen, amelyben ezek a hiába elhasznált energiák felszabaduljanak és sorompóba álljanak az ország fejlődésének érdekében. A kisebbségek kulturáját, energiáját pedig csak abban az esetben használhatja fel az ország saját javára, ha módot nyújt arra, hogy a kisebbségek mint egyenlő jogú szabad polgárok az ország érdekében dolgozhassanak.

Románia kisebbségeire jelenleg egy feladat vár: teljes felkészültséggel induljanak el erre a sorsdöntő ankétra, tökéletesen ismerniük kell minden esetlegesen felhozott érveléssel szemben az ellenérveket, érezni kell azokat a hiányokat, amelyeket az új nemzetiségi törvény lesz hivatva kiküszöbölni a kisebbségek életéből. Az ankétán megjelentekkel pedig meg kell értetni, hogy az a törvény csak abban az esetben lehet az állam szempontjából is hasznos és egészséges alkotás, ha a kisebbségeknek teljes és minden feltétel nélküli polgárjogot biztosít s az ország valóságos polgárává avatva őket, nem sorozza és nem degradálja továbbra is különböző kategóriákba.

Majd az őszi..., bucsuzott a parlament.

A politikai események az őszi maradtak. — Végleges a fuzió Averescu és Iorga között. — Manolescu nyílt levele Bratianu Vintilához. — Maniu Gyula elutasított Szovátára.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-tudósítójának távirata.) A parlament rendkívüli ülészaka, a kormány minden törekvése dacára — végeredményben mégis minden különösebb eredmény nélkül ért véget. Voltaképpen ennek a rendkívüli ülészagnak — eltekintve a legutóbbi szomorú események következtében szükségessé vált rendkívüli intézkedésektől — csupán egyetlen feladata lett volna, mielőtt az őszi ülészak, a tulajdonképeni munka ideje elkövetkezik: realizálni a politikai helyzetet. Sajnos azonban a kormánynak ez a missziója mit sem eredményezett, a mi ugyan nemcsak a kormány, de az ellenzéki pártok akaratán is múlott, sőt — mint a kormánylapok írják — inkább az ellenzék, vagy névszerint a nemzeti-parasztpárt hibáztatható a kormánytörekvések fiaskójával. Végeredményben azonban mégis történt valami s ennek folytán alighanem őszi már megoldást nyer a nemzeti-kabinet problémája. Majd az őszi... bucsuzott a kormány a parlamenttől. Majd az őszi talán történik valami, akkora tűzik ki a parciális választásokat s ez bizonyára hoz valami eredményt. Ez az eredmény pedig — előre láthatólag — a néppártnak a törvényhozásba való behozatala lesz, vagyis a legrosszabb esetben is keresztül vihető lesz az elhunyt király és a régenstanács óhajtása: a nemzeti-kabinet terve.

Manolescu nyílt levele Bratianu Vintilához.

Hogy azonban ez a körülmény mennyire nem szimpatikus az ellenzék előtt, mi sem jellemzi jobban, minthogy az ellenzéki sajtó most még inkább, mint a közelmúltban, állandóan felszínen tartja azt a bizonyos 3 milliárdos költségvetési felesleg szétosztásának kérdését s napról-napra újabb támadásokat intéz egyrészt a néppárt, másrészt a kormány ellen, a miért a beígért bírói vizsgálatot egyik napról a másikra halasztja. Ezekre a támadásokra válaszul különben Manolescu volt pénzügyminiszter, aki a Politica mai számában nyílt levelet intézett Bratianu Vintila pénzügyminiszterhez és ebben szemrehányásokat tesz, amiért annyira bolygatják a költségvetési felesleg szétosztásának kérdését, amikor különösen a liberális kormány tudja azt a legjobban, hogy az Averescu-kormány uralomrajutása idején teljesen üres volt az államkassza, mivel az előző kormány az 1925. évi felesleget — mint az Averescu-kormány most tette — ugyancsak az év kora tavaszán osztotta fel, sőt még a következő évi költségvetés terhére is eszközölt kiutalásokat. Manolescu megjegyzi, hogy mindazonáltal az Averescu-kormány nem tett „feljelentést”, de még csak szóba sem hozta az ügyet. Manolescu szerint ugyanis ez a kormányoknak kizárólagos joguk s csak abban az esetben van helye vizsgálatnak, ha ezek a kiutalások illegitím formában történtek volna. A volt pénzügyminiszter reméli, hogy a kormány ezek után le tesz a további fenyegetődzésekről, annál is inkább, mert hiszen már vége van a választásoknak és nincs szükség arra, hogy

az ilyen, a nyilvánosságra nem tartozó ügyeket állandóan szellőztessenek.

A liberális optálások.

A liberális pártban különben még a tegnapi nap folyamán megtörténtek az összes optálások. Így Bratianu Ionel kormányelnök jogszerűtlen szenátorsága helyett az ilfovi képviselői mandátumot, Orleanu covrului mandátumát helyett a jogszerűtlen szenátorságot, Mosoiu Traian tábornok a bihari mandátumát tartotta meg és a szilágysági mandátumról Emil Panaitescu javára lemondott. Neamtu gorji mandátumát, Djuvara viscont dolji mandátumát tartotta meg, míg Titulescu a bucaresti-i egyetem szenátora lesz.

Az események őszi toltak.

Politikai körökben egyébként a mai nap eseményei közül legérdekesebbnek Maniu Gyula újabb nyilatkozatát tartják, amelyben megismétekte, hogy a kormány ajánlatára adandó válasz tekintetében gondolkodási időt kért, mire Bratianu állítólag a parlament őszi ülészakának megnyitására adott haladékot a válasza. Ez a körülmény mindenesetre a békés meggyőzésre nyújt reményt, mindazonáltal azonban ellenzéki körökben úgy tudják, hogy Maniu ezzel a haladékkal csak időt akart nyerni és mindent el fog követni, hogy a régenstanácsnak a kérdésben elfoglalt álláspontját megváltoztassa. Hírek szerint Maniu — mint azt különben ő is bejelentette a felirati javaslat vitája során — állítólag a mai napon memorandumot intézett a régenstanácshoz és ebben bő részletekben ismertette a mai belpolitikai álláspontját s egyben ajánlatot tett a régenstanácsnak a politikai problémák megoldására.

Maniu cáfolja az együttműködési tárgyalásokat.

A nemzeti-parasztpárt parlamenti tanácsa különben tegnap este ülést tartott Maniu elnöklétével. Maniu megerősítette, hogy a liberális vezetőkkel tárgyalni az együttműködés kérdésében. Résztvett ugyan Titulescu külügyminiszter ebédén, de ott semmiféle belpolitikai kérdéssel szó nem esett, csupán külpolitikai problémákról informálta őt a miniszter. A parlamenti tanács elhatározta, hogy résztvesse az őszi választásokon és szeptemberben a párt az egész országban nagygyűléseket rendez. A párt titkársága ma hivatalos kommunikét ad ki a tegnapi ülés lefolyásáról. Maniu Gyula különben pénteken Szovátára utazik, ahol megkezdí szokásos kuráját. Valda Sándor tegnap meglátogatta Buzdugan régenst.

Végleges fuzió Iorga és Averescu között.

Az Adeverul megbízhatónak jelzett értesülése szerint Iorga és Averescu pártjai között a fuzió hamarosan létrejön. A kettős elnökség kérdését úgy oldanák meg, hogy Iorga lenne a párt végrehajtó bizottságának elnöke, míg Averescu a politikai komité vezetője. A Politica

szerint Iorga jelöltséget fog vállalni az időszaki választásokon. Miután az összes pártok sajnálatuknak adtak kifejezést, hogy Iorga kibukott a választásokon, most hem főnök ellenjelöltet állítani a tudós professzornak. A veresései tábornok egyébként má Kissingerbe utazott. Senki sem tudja, hogy találkozott-e a múlt nap folyamán még egyszer Iorgával, vagy pedig a további lépések öszre maradnak.

5 lejes számla — 5 lejes bélyeggel

Az új bélyegtvörvény megbénítja a kereskedelmi forgalmat. — Haszon nélkül ácsorgásokkal kell elfecsérelni a munkaidőt.

(Arad, augusztus 4.) Az új bélyegtvörvény intézkedései szinte szünet nélkül foglalkoztatják Arad kereskedő-társadalmát, mert hiszen a bélyegtvörvény egyes tételai teljesen a gyakorlati élet figyelembevétel nélkül készültek, például a kisebb tétéleknél olyan illetékeket rónak ki, amelyek egyáltalában nem állanak arányban a szóbanforgó összeggel. A számbélyeg minimuma például 2 lej, akármilyen csekély is a számlán az összeg. Ha pedig az eladás valamely közintézménynek, vagy nagyobb vállalatnak történik, a mely két példányban kiállított számlát kíván, úgy a másodlat után 5 lej bélyegyet kell leróni, tekintet nélkül arra, hogy mekkora az összeg, (tehát például egy öt lejes vétel után is.) A gyakorlatban sűrűn előfordul, hogy hatóságoknak kisebb tétéleket kell vásárolniuk és így a kereskedőnek ezután 7 lej bélyegilletéket kell lerónia, amely a számlának gyakran 25 százalékat is kiteszi.

Epen ez az aránytalan bélyegzési kötelezettség vetette fel most azt a kérdést, hogy ezek a bélyegilletékek beszámítanak-e a kereskedők részére előírt maximális 30 százalékos nyereségbe, vagy nem.

Az eredeti rendelkezést tudvalevőleg úgy a pénzügyi, mint a rendőrségi hatóságok úgy magyarázzák, hogy ez a 30 százalékos nyereség az összeg után számítható fel, amibe a kereskedőnek az áru beszerzési és az üzlet-helyiségbe való fuvarozása, az elvámolás kerülnek. Attól kezdve azonban, hogy az áru a kereskedő üzletébe kerül, az összes kiadások: boltbér, személyzet, adó, illetékek ennek a 30 százalékos nyereségnek a terhére esnek. Az a kérdés azonban, mi a helyzet akkor, amikor — kisebb tétéleknél — egyedül a számla és másodlat-bélyeg az ár 10—25%-át teszi ki. Ha a kereskedő ezt is be kell tudnia a 30 százalékos megengedhető nyereségbe, mi marad akkor neki a rezszi fedezésére. Ezeknél a tétéleknél rá kellene hogy fizessen és épen ezért a kereskedőknek az a véleményük, hogy ezeket a bélyegilletékeket külön is átháríthatják azokra a fogyasztókra, akik az árukról bélyeges számlát kérnek.

A baj azonban nemcsak a kisebb tétéleknél van, hanem a nagyobb vásárlásoknál is, ahol talán a bélyegilleték összege számszerűen nem olyan terhes, másrésztől azonban, sok felesleges munkát és idővesztést okoz a kereskedőknek. A nyilvántartás, a bejelentés a pénzügyi hatósághoz, az ácsorgás a befizetésnél mind sok felesleges idővesztéssel jár, úgy, hogy a vállalatoknak már szinte külön embert kell tartaniuk erre a célra.

Ha már a kincstár a bélyegilletékekkel erős bevételi forrást is akar biztosítani magának, megcsinálhatta volna ezt anélkül, hogy a dolgot ennyire komplikálttá tegye. Mert igazán nem tudjuk, kinek az érdeke az, hogy a kereskedők és iparosok produktív munka helyett ilyen haszontalan dolgokra fecséreljék el idejüket.

— A budapesti angol katonai attasé autóbalesete. Budapestről jelentik: Megirtuk, hogy Jones Parry angol katonai attasé autóbaleset következtében megsebesült két magyar fizettel együtt, akikkel autón egy hadgyakorlatra indult. Az angol tisztet a Fásor-szombatörumban ápolják és kezelőorvosai kijelentették, hogy állapota annyira javul, hogy remélni lehet rövides felgyógyulását. A két magyar tiszt sérülései is jelentéktelenek, sőt a sofőr állapota is kielégítő.

Kinos incidens Olariu felfüggesztése körül.

A városi titkár felesége ösmetépte a felfüggesztő határozatot. — Arad városi vezetősége bünyvádi feljelentést tesz Olariu Istvánné ellen.

(Arad, augusztus 4.) Az Olariu ügy, amly szinte hetenkint szolgál egy-egy újdonsággal, ma újabb szenzációt produkált. Olariut — mint ismeretes — újból felfüggesztették állásától, és az erről szóló határozatot ma akarták kézbesíteni a városi vezértitkárnak. A határozatot átadó kézbesítő vallomása szerint a Városi kávéház teraszán találkozott a városi titkárral, akinek átadta a határozatot. Olariu előolvasta, majd végül kijelentette, hogy nem fogadja el. A kézbesítő erre figyelmeztette, hogy akkor az ő kötelessége, hogy kiszögezza a városi titkár lakásának ajtajára, mire Olariu kijelentette:

— Tegye a kötelességét.

A városi szolga erre felment a színházpületbe és épen hozzákészült ahhoz, hogy Olariu lakásának ajtajára kifüggeszse a határozatot, ami-

kor megjelent Olariu Istvánné és szónékkül ki- szakitotta a kézbesítő kezéből az ívet. Össze- tépte, majd azt mondotta a kézbesítőnek:

— Most aztán menjen vissza a városházára és mondja meg a polgármester urnak, hogy én szakitottam el a határozatot.

A kézbesítő — mit tehetett egyebet — visszament a városházára és nyomban jelentette ki- nos ügyet az épen ülésező permanens bizottság- nak. Jegyzőkönyvet vettek fel az esetről és a kézbesítő két tanu kíséretében újból visszament Olariu István lakására, ahol most már zavartala- nul kifüggesztette a határozat egy másik példá- nyát. A permanens bizottság ugyanekkor pedig elhatározta, hogy Olariu Istvánné ügyét az aradi királyi ügyészséghez teszi át és kéri az eljárás megindítását.

Verdun még mindig boszút liheg.

Kinos incidens a német békeli ga franciaországi látogatásán.

Verdunból jelentik: A német békeli ga lá- togatása alkalmával kinos incidens zavarta meg a látogatást. A szocialdemokraták ünne- pélyes fogadtatást akartak a németek részére rendezni a városházán, azonban a polgármes-

ter kijelentette, hogy Verdunban, amelynek vé- delmében 400.000 francia esett el, nem fogad- hat németeket. Heves szóváltás keletkezett, amelynek folyamán verekedés tört ki a pol- gármester hívei és a szocialisták között.

Elviselhetetlen kánikula Aradon.

Métermázsa számára fogyasztják az eltikkadt emberek a jeget, fagyaltot, sört és más hűsítő italokat. — A nagy meleg fellendítette a kávéházak és vendéglők forgalmát. — Az aradi Maros-strandfürdők látogatásának rekordja.

(Arad, augusztus 4.) Verejtékező, agyencsigázott emberek százai figyelik a me- teorológiai jelentéseket: vajjon nyújt-e re- ménysugárt, vége lesz-e hamarosan az irtó- zatos kánikulának. Napokon át vigasztalanul egyforma jóvendőlést mondott az időprognó- zis: derült, meleg, meleg, a hőség fokozódik. Az első biztatóság már csillant fel: a meteo- rológiai jelentés ma ezeket mondja: Napok óta tart a derült meleg idő. A hőség a tegnapi nap folyamán még fokozódott. A hőmérséklet maximuma 43—45 fok körül ingadozott. Jóslat: Átmenetileg időváltás várható, zivatáros esőkkel és hősüllyedéssel. Hősüllyedés...? Hál' Istennek! De hogy három napon át mi volt, még elgondolni is gyötrelmes. Hiszen három nap óta — még most is, amikor e sorokat írjuk — nyomasztó kánikula üli meg a kinlódó, ve- rejtékező Aradot. Napról-napra egyre mele- gebben, egyre forróbban tűz és éget, nagy szomorúságra azoknak, akik szabadságukat előbb vették ki és most a kánikulai hőségben kell ismét munkához látni. A mult hét szombati óta a hőemelkedés egyre tart és ma dél- után árnyékban 44 C meleget mutatott a hő- mérő. Arad lakossága bágydattan végzi munká- ját, de az esti órákban, aki csak teheti, sietve menekül az uccára, vagy a kávéházak és ven- déglők terraszára.

Akiket foglalkozásuk a városhoz köt, nap- közben hűsítőitalokkal igyekeznek elviselhe- tőbbé tenni a forróságot és olyan fengeteg mennyiségű hűsítőitalt fogyasztanak az utóbbi napokban Aradon, amintre évek óta nem volt példa. Az átlagos nyári fogyasztásnál körül- belül 50—60 százalékkal több hűsítőital fogyott el eddig naponta.

Körülbelül 3000 liter szódavíz fogy el na- ponta. A szódavíz-gyárak nincsenek is beren- dezve erős fogyasztásra, de eddig még ki tud- ták elégíteni az igényeket. A jéggyár forgalma is háromszorosra nőtt. Rengeteg mennyiséget fogyasztanak ebből a kávéházak, vendéglők, cukrászdák és egyéb nyilvános helyek, de igen megnövekedett a kereskedők és cseme- gések fogyasztása is. A fagyaltárusoknak most van a szüretjük. Az utóbbi napokban az uccai kis fagyaltos köcsök 2—3 lejes ada- gaiból több száz kiló fagyaltot értékesítettek.

De ez a tekintélyes mennyiség eltörpül a kávéházakban fogyasztott mennyiséggel szem- ben, ahol körülbelül 800 kiló fagyaltot adtak

el, de ugyanilyen mennyiséget árultak a cuk- rászdákban is. A cukrászdákban rendkívül megnövekedett az uccán át való kiszolgálás, mert igen sokan az irodákban, hivatalokban és a lakásokon fogyasztják el. A város területén az utóbbi három nap alatt 100 kgr. málnaszörp fogyott el naponta. Körülbelül a fele mennyi- ségre tehető a citromszörp és narancsszörp is. A sörfogyasztás a kánikulai napokon meghá- romszorozódott. 200 hektó sört iszik meg Arad naponta. Természetesen a borfogyasztás is emelkedett. Azonban nem szabad megfeled- kezni az egyszerű jó Marosvizről sem, mert ebből is hallatlan mennyiséget fogyaszt a vá- ros élénk veszedelmére a vízműnek.

Az uszodákon, de általában a Maros hosz- szában látszik meg leginkább a kánikula ha- tása. Az emberek százával igyekeznek egész nap a Marosstrandok felé. Gyalogosok töme- gel mellett konfliktus ontják magukból a strand felé igyekvő embereket. Különösen a kora déli órákban növekedik a tömeg, hogy a Maros hul- lámaiban keressen menedéket a rekkenő hő- ség elől. És búzgó fohászkozással kéri a li- hegő, gyöttrődő emberek az Egek urát, legyen vége a rettentő kánikulának, nyiljanak meg az ég csatornái, hogy a hulló esőcseppek üdit- sék fel végre a kinlódó Arad egész közön- ségét.

Elégett

egy bihari község egész termése.

Óriási aranyu tűzvész Hosszupályi határában.

(Az Aradi Közlöny oradeai tu- dósítójától.) Hosszupályi község határa- ban tegnap kezdtek meg a cséplési munkála- tokat. Alig csépeltek el 2—3 asztagot, amikor a nagy meleg következtében tűz keletkezett és néhány pillanat alatt az összes asztagok lángban állottak. A lakosság tehetetlennek bi- zonyult a lángokkal szemben, ezért Oradeára (Nagyváradra) telefonáltak segítségért. Dél- után katonaság és tűzoltóság érkezett Oradeá- ról (Nagyváradról), de a vízhiány miatt az sem tudott megbirkózni a veszedelemmel és minden törekvése arra irányult, hogy a falu szélén lévő házakat megmentse, ami emberfe- letti munka árán sikerült is. Éjjeli 11 órára azonban a falu egész termése elégett. A kár több, mint két millió lei.

Háborut hoz az 1935. év.

Beszélgetés de Jouvenel szenátorral, a „Le Matin“ főszerkesztőjével. — A francia politikai vezér pesszimiztikus nyilatkozata az európai békéről.

(Az Aradi Közlöny párisi levelezőjétől.) Henry de Jouvenel szenátor nemcsak Franciaország egyik legtekintélyesebb napilapjának, a „Le Matin“-nak főszerkesztője, hanem egyúttal a hivatalos francia politika legbefolyásosabb diplomatáinak egyike. A szyriai harcok idején a francia kormányt őt küldötte le Szyriába az ellentétek kiegyenlítésére és évek óta egyik képviselője a francia kormánynak a Népszövetségben. Egy beszélgetés keretében de Jouvenel szenátor igen érdekes nyilatkozatokat tett az európai békéről a még mindig fennálló német-francia ellentétek kapcsán.

— Németországot, — mondotta de Jouvenel szenátor, — a Népszövetség tanácsa egyenlő jogu hatalomként iktatta tagjai sorába. Így tehát ma már a nemzetközi politikában Németország egyenlő félként áll Franciaországgal szemben.

— Papirososn valóban, így áll a helyzet, vetette közbe az interjúoló újságíró, a valóságban azonban egy csomó olyan kérdés van még, amelyben Németország nem rendelkezik egyenlő jogokkal. Így például a lefegyverzés problémája.

— Ebben igaza van, — felelte de Jouvenel szenátor, — a Népszövetségnek a lefegyverzés ügyében folytatott tanácskozásaiban valóban alapvető változásnak kell bekövetkeznie. A szövetségesek a versaillesi békeszerződésben Németország számára modern mintahadsereget (?) teremtettek. Ugyanezt a rendszert követve, a többi államoknak is át kell térniük a lefegyverzésre, mivel, ha Németország térne rá a francia rendszerre, ugy ez holtbiztosan új verseny-fergverkezésekre és háborura vezetne.

— Szenátor ur tehát ellenele a jelenlegi francia hadügyi reformnak?

— Én ezt csupán átmenetnek tekintem a lefegyverzés problémájának nemzetközi szabályozásáig.

— Mi a véleménye szenátor urnak Németország keleti (lengyelországi) területi követeléseiről? Lehetségesnek tartja-e ennek békés uton való elintézését?

— Németországban túlnagy fontosságot tulajdonítanak a területi kérdéseknek. Európa és a béke jövője azonban nem attól függ, hogy ez, vagy az a terület-sáv ehhez vagy ahhoz az országhoz tartozik, hanem az összes európai államok közös érdekeinek és szolidaritás-érzéseinek kimélyítésétől. A német keleti határok ügyét tehát ép úgy nem lehet napirendre tűzni zavarok megkockáztatása nélkül, mint Ausztria csatlakozásának kérdését. A jelenlegi állapotot véglegesnek kell tekintenünk, mivel a béke egyébként nem tartható fenn. Locarno igen nagy politikai haladást jelent, sajnos azonban egy igen lényeges kérdést nem tisztázott, tudniillik Németország keleti határait. Németország nagy hibát követett el, amikor a nyugati hatalmakhoz való közeledésével, egyidejűleg Oroszországgal viszontbiztosító politikát folytatott. Németország belépése érzékeny módon gyöngítette a Népszövetséget. Oroszország és Németország ép oly szabadok, mint azelőtt voltak, a Népszövetség azonban kötve van, mivel a tanács csak egyhangulag halározhat. Egy esetleges orosz támadás esetén a Népszövetség akciója gyakorlatilag egyáltalán nem jöhet számításba, mivel Németország a tanácsban bizonyára ellene fog szavazni.

— Locarno után Briand és Stresemann azt hitték, hogy a függő kérdéseket kettesben rendezhetik. Ez nagy hiba volt. Thoiry két barát rossz tréfájára emlékeztet, akik leülnek reggelizni és a számlát egy harmadiknak küldik, aki nem is volt meghíva. Miniszteri megbeszéléseket diplomáciailag alaposan elő kell

készíteni. A célokban egyetértünk. A béke biztosítása csakis az európai hatalmak szolidaritása alapján lehetséges.

Koromzay Frigyes bucsuzik Aradtól.

A néhai Acsev. volt vezérigazgatója végleg elköltözik Aradról. — Buesulátogatás Koromzaynál, aki Budapesten telepszik le. — Köszöntő szavak az Aradi Közlönyhöz.

(Arad, augusztus 4.) Néhány nap múlva az aradi társadalom egyik értékes és markáns alakja hagyja el örökre ezt a marosparti várost, kezébe veszi a vándorbotot és átnegy a határon, hogy túl férfikora delén új hazát keressen, új életet teremtsen magának. Mindenki sejtheti már e pár sor után, hogy Koromzay Frigyesről a néhai Acsev. volt vezérigazgatójáról van szó, aki tízévi küzdelmes és nehéz munka után itthagya Aradot és repatriál Magyarországra.

A hüvös dolgozó-szobában halk szavakkal kínál cigarettával Koromzay és valami bánatos, rezignált mosoly suhan érdekes, szakállas arcán keresztül, amikor előadom talán utolsó látogatásom célját.

— A jövő hét első napjaiban kelek utra — mondja csendes nyugodtsággal — ma már meg is jött a butorszallító kocsi...

— Hogy mit csinálók odaát? — szólal meg egy kis szünet után. — Elsősorban pihenek. Kipihenem a tíz sulyos év minden fáradalmát és aztán lehet, hogy ismét állást válllok. Hiszen még munkaképes ember vagyok. Figye meg: végtelenül sajnálom itthagyni Aradot, ahol tizennégy évet töltöttem el egy európai hírnevű vállalat szolgálatában és élen, de felsőbb és nagyobb történések folytán ugy alakult a helyzet, hogy az Acsev. nem maradhatott meg annak, ami volt. Az állami felkínálta ugyan, hogy vezessem tovább az új részvénytársaságot, de én nem tudok románul és már csak ezért is illetlenségnek tartottam elfogadni a kitüntető ajánlatot.

— A magyar kormánytól már megkaptam a beköltözési engedélyt és így családommal együtt Budapestre repatriálok. Kétségtelen, hogy én a legválságosabb időkben kerültem az Acsev. élére és hogy ide fejlődtek a dolgok, arról végeredményben senki sem tehet. Nekem jutott az a szomorú feladat, hogy a vállalat likvidálását befejezzem. Ez a ténykedésem egyhúszéves, az adott viszonyok között a román és a magyar állam, valamint a részvényesek érdekeinek figyelembevételével jól sikerült.

— Ki kell még jelentenem azt is, hogy elutazásommal kapcsolatban a román hatóságok részéről a legnagyobb előzékenységgel és udvarias figyelemmel találkoztam, ami igen jól esett és így őszintén mondhatom, hogy a legjobb emlékekkel hagyom el Aradot, ahol csaknem másfél évtizedet töltöttem el.

Koromzay Frigyes vezérigazgató egyébként ma levelet intézett az Aradi Közlöny főszerkesztőjéhez, amely a következőképp hangzik:

— Aradról való végleges eltávozásom alkalmából szükeget érzem annak, hogy az Acsev. élen eltöltött legutóbbi tíz nehéz és küzdelmes éven át, az általam vezetett intézet iránt mindenkor tanusított jóakaró támogatásáért hálás köszönetet mondjak Önnek. Ugy Ön, mint becses lapja a küzdelmes idők minden fázisában önzetlenül támogatta a rendkívül sulyos helyzetbe került néhai Acsev.-et, melynek ügyét hosszú öt éven át tartott tárgyalások után, békés egyetértéssel rendeznem sikerült. Ma, amidőn a világhírű Acsev. már a „néhai“ nevet veszi fel én Aradról véglegesen távozom, kedves kö-

— A rajnai kérdésben Németország gyors nyithatóságát követel, míg mi hosszabb időre kívánunk biztosítékokat. A diplomácia feladata, hogy a két álláspontot egymáshoz közelebb hozza. Ha 1935-ig az összes függő kérdések nem nyernek elintézését, úgy a helyzet ki fog élesedni és a háboru veszélye komoly formákat fog ölteni.

telességem ezt a tényt megállapítani.

— Amidőn még mindazon ismerősöknek és barátoknak és jóakaróimnak, kikből személyesen nem bucsuzhatom, szívélyes „Isten Veled“-et mondok, vagyok igen tisztelt Főszerkesztő Urnak

Arad, 1927. július 30.

igaz hive:

Koromzay Frigyes.

... Még néhány nap, az Acsev.-palota elsőemeleti lakása kitérül és az utolsó Acsev.-vezér elindul oda, ahová már ezelőtt néhány héttel elmentek az Acsev. egykori híres vezéreinek életnagyságu képei. A késői szomorú utód követi a dicső elődöket... F. E.

Egy vers miatt

a timisoarai hadbírótság előtt.

A Temesvári Hírlap érdekes pöre egy eltördelés következtében. — A hadbírótság elrendelte a vizsgálat kiegészítését.

(Az Aradi Közlöny tudósítójától.) A timisoarai (temesvári) hadbírótság ma délelőtt kezdte meg a főtárgyalását Pogány László, a Temesvári Hírlap felelős szerkesztője ellen a királyi család egyik tagjának megsértése miatti pernek, amire az adott okot, hogy a nevezett lap július 27-iki számában egy fatális tördelési hiba következtében Mária királyné arcképe alá egy vers került, amit a képpel hoztak kapcsolatba. A bíróság elnöke Viisoreanu ezredes volt, a vádat Jorgovan százados-hadbíró képviselte, a védelmet pedig dr. Iorgulescu Spiridon ügyvéd látta el.

A vádlott személyi adatainak felvétele és Darvari tábornoknak a per megindítását elrendelő átiratának felolvasása után Jorgulescu védő a bizonyítás kiegészítését kérte, mivel a vizsgálatot nem folytatták le és a vádlottnak 3 nap alatt kellett elkészülnie a védekezésre. Kérte szakértő tanúnak Pamfil Seicarut, a kiváló román újságíró megidézni arra nézve, hogy ilyen laptechnikai tévedések gyakran előfordulhatnak, kérte továbbá szakértői szemle elrendelését, továbbá Sipos Ivánnak, a vers szerzőjének megidőzését annak bizonyítására, hogy a verset, mint sok más is, évekkal ezelőtt menyasszonyához írta, akit visszatérésre szólít fel. Feolvasva Sipos táviratát, aki jelzi, hogy hajlandó tanuként megjelenni a timisoarai (temesvári) hadbírótság előtt.

Jorgovan ügyész a védő indítványának elutasítását kérte és elismerte azt, hogy a versnek lényegében nem volt sértő tendenciája, de viszont épen azzal a szándékkal helyezték a kép alá. Iorgulescu védő és Jorgovan ügyész többszöri felszólalása és vitája után a bíróság negyedórai tanácskozásra vonult vissza, amely után 3:2 szavazatarányban elfogadta a védelem kérelmét, elrendelte a vizsgálat kiegészítését, és a per tárgyalását bizonytalan időre elhalasztotta.

HARRY LIEDTKE és HOLLAY KAMILLA
legszébb filmjei

A HAT WISKOTTENS FIU

Monopol Filmcentrala Timisoara

ma a Marosparti mozgószínházban

Fényes nász

a magyar kormányzó családjában.

Ifj. Horthy Miklós és Károlyi Consuelo grófné esküvője.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) Rendkívül fényes esküvő volt ma a Szilágyi Dezső-uccai református templomban, ahol Magyarország kormányzójának fia, ifj. Horthy Miklós esküvött örök hűséget gróf Károlyi Imre leányának, Consuelo grófnének. Az esküvőn Magyarország társadalmának elite jelent meg. A polgári szertartás a Károlyi-palotában volt, ahol Sipőcz polgármester adta össze az ifju párt. Ezután következett az ecyházi szertartás, amelyet a Szilágyi Dezső-uccai templomban tartottak meg. A templomba elsőnek gróf Károlyi István vonult be, kártyán Károlyi Consueloval, mögöttük pedig ifj. Horthy Miklós Horthy Miklósnéval, azután a kormányzó gróf Károlyi Imrénével, majd ifj. Horthy István gróf Károlyi Györgynével. Az esküvői menet azután így alakult: gróf Károlyi Gyula Fáy Lászlóné-Horthy Polette-el, ifj. Horthy István, gróf Károlyi Ferenc, gróf Károlyi Viktor és György, valamint ifj. gróf Károlyi Gyula. Az esküvői szertartás tanúi Horthy István tábornok, gróf Károlyi Gyula, ifj. Horthy István és gróf Károlyi Ferenc voltak. Az ünnepélyes esküvőn Vass miniszterelnökk helyettes is megjelent a kormány Budapestén levő tagjaival. A templomban csupán 600 meghívott jelenhetett meg a fényes esküvőn, amelyen a diplomáciai kar is teljes számban részt vett. Utána gróf Károlyi Imre palotájában 150 terítékes disztrakoma volt, amelyen számos felkötő hangzott el az ifju párra. A lakoma után az ifju házaspár Biarritzba utaztak.

Felejthetetlen lesz a

„Görbe-nap”

augusztus 7-én a Városligetben

Feld Matyt felpofozták

Fedák Sári unokaöccse elégtételt vett a hírneves magyar művésznek megsértéséért. — A Fedák- contra Feld-pör különös epizódusa.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) Az ismeretes és eléggé pertraktált Fedák Sári-Feld Matyi-affér tegnap este 10 órakor igen furcsa stációhoz érkezett el. Fedák Sári unokaöccse, Fedák István műegyetemi hallgató, ugyanis felpofozta a pesti ligetben igen népszerű Feld Matyt, hogy reparálja azt a sérelmet, amit Feld a Fedák-Feld-per legutóbbi tárgyalása alkalmával a nagy Zsazsán ejtett. Ez a tárgyalás, amely télt tárgyalóterem mellett zajlott le néhány nappal ezelőtt, Somoskeői kuriai bíró elnöklése mellett — mint emlékeztetés — bővelkedett humoros és csipős részletekben, olyannyira, hogy néha maga az elnök is kénytelen volt elmosolyodni Fedák és Feld Matyi szócsatáján, amelynek során csak úgy vagdalták egymáshoz a „kedvesebbnél kedvesebb” intimitásokat. Feld Matyi ugyanis — emlékeztetés olvasóink előtt — valami 7000 pengő körüli összegért perelte be Fedák Sárít, mivel nyolc évvel ezelőtt Bécsben állítólag bizonyos szolgálatakat tett a művésznek. Fedák természetesen tagadta, hogy ő tartozna Feldnek, aki voltaképpen csupán lovagi szívességeket végzett körülötte.

A tárgyalás folyamán — mint már említettük — a fel- és az alperes szellemes szópárharcot folytattak, aminek során Feld Matyi közderültég közben a következőket mondotta a többiek között:

— Olyan nemzeti kincsek, mint a művész meg én, ezrével szaladgálnak a Rombach-uccában.

Ezért a kijelentéseért vonta felelősségre tegnap a Budapesti Színházban két fiatal ember Feld Matyt, akinek sikerült parodiája „A Lefkovich fia esete a Schlésinger Katóval” ment épen a színpadon. A két fiatal ember a színháznál az igazgatót kereste és amikor Feld Matyt megjelent, az egyik így támadt rá:

— Ön gyalázatos módon megsértette a

legnagyobb magyar színésznőt! Ezért meg-lakol!

Ezzel már elcsattant a meglepett Feld arcán a két pofon és mire Feld magához tért és fellármázta a színházat, a két fiatal ember el-

Aradi hivatalnok tragikus amerikai öröksége

Megrendítő regényt csinált az Élet. — Az aradi városháza egyik iktatója harminchat millió lejt örökölt Amerikából. — Ötvenezer lejt előleg érkezett a legendás hagyatékból. — Ezzel ki is merült az egész örökség, mert a hatalmas vagyont közben elkobozták az amerikai Egyesült-Államokban.

(Arad, augusztus 4.) Na, ez a romantikus hajlandósága végzet, vagy sors, esetleg nevezhetjük véletlennek is, néha olyan vicceket csinál, hogy az ember nem tudja, sirjon, nevesse, vagy bosszankodjon miatta. Ma délelőtt például, egy Blaga János nevű volt városi hivatalnok jelent meg az aradi rendőrprefekturán, aki arról híres és azért irigyelt személy, mert nem kevesebb, mint harminchat millió lejt örökölt amerikai bátyjától. Blaga János, a sokszors milliomost természetesen kellő reverenciával fogadták. Széket tettek alája, megkérdezték, miként szolgál becses egészsége és az udvariasságnak számos jele nyilvánult meg a gazdag örökösrel szemben, ami természetes is. Az ember sohasem tudhatja, mikor van szüksége egy milliomosra. Blaga János azonban szerény ember és a felkinált udvariassági apróságok közül, csupán a széket és a cigaretta fogadta el. Azt egyelőre meg sem kérdezték tőle, hogy mi járatban van. Egy harminchat milliós emberrel az ilyen kíváncsiság udvariatlanságnak tetszene.

(Megérkezik a nagy örökség híre Aradra.)

Blaga János a múlt év őszén épen egy aktát akart beiktatni a városháza egyik hivatalosajában, ahol mint „segédzsemlényzet” működött, amikor jött a postás és pecsétes levelet hozott számára. A borítékon az Unió követségének felírása állt. Bent pedig arról értesítették Blaga Jánost, hogy György nevű testvérbátyja meghalt és végrendeletileg minden vagyonát reá hagyta. Továbbiakban tudomására hozták, hogy leltár szerint Blaga György vagyona lejben átszámítva harminchat milliót tesz ki. Blaga János még beírta az iktató könyvbe az aktán szereplőnek a vezeték nevét, a keresztnévét már másnak kellett beiktatni, mert földhöz csapta a tollat, amely hozzá kötötte őt ehhez a sablonos, unalmas és rosszul fizetett foglalkozáshoz, örömeiben kurjantott egyet és kirohant a hivatalból. Amikor a boldogság szédületéből kissé magához tért, tanácsokat kezdett kérni szakemberektől, akik azt ajánlották, hogy azonnal utazzon Bucuresztibe és bizon meg egy ügyvédet örökségének behajtására.

(A boldog örökös türelmetlen várakozása.)

Hamarosan tucatszámra jelentkeztek jó barátai Blaga Jánosnak, sőt kölcsönöket is ajánlottak fel neki, amire bizony nagy szüksége volt. Így, kölcsönpénzzel a fővárosba utazott, ahol hivatalosan megtudta, hogy az öröksége nem álmom, hanem valóság. Bátyja sok évvel ezelőtt ment ki Amerikába és Clevelandban mészárszéket, majd vendéglőt nyitott. Szorgalmas ember volt és szép vagyont gyűjtött össze. Várakozás nélkül meghalt és egyetlen örököse Blaga János lett. A legjobb bucureszt-i ügyvédhez vitte a dolgot, aki busás hasznom reményében szívesen vállalta azt. Blaga János pedig, miután kipihente nagy örömeinek fáradalmait, illő módon meggyászolta bátyját és visszautazott Aradra, várni az örökséget. Várt, várt és irt hetenként leveleket ügyvédjének, aki bizonyítani próbálta, hogy Cleveland még sincsen a szomszédban, onnan nem lehet egy-kettőre elővarázsolni a milliókat. De a gazdagságot csak hírből ismerő ember türelmetlen, különösen, ha pénzről van szó.

(A dus hagyatéknak apró morzsjája.)

Végre, hosszú hónapok múlva örömhír jött Bucuresztből. Az ügyvéd értesítette Blaga Jánost, hogy Amerikából előlegül az örökségre ötvenezer lejt értékű dollár érkezett és az összeget át is utalta Aradra. A pénz meg is érkezett ide. Blaga János elsősorban kijeztette adóságainak egy részét, azután tovább várt.

tünt. Mára aztán kiderült, hogy a támadó Fedák István műegyetemi hallgató, Fedák Sári unokaöccse volt, aki ily feltűnést keltő módon igyekezett kiköszörölni a tantja becsületén esett állítólagos csorbát.

Egyszer, mindössze néhány nappal ezelőtt táviratot kapott ügyvédjétől:

„Veniti imediat la Bucuressti”

Felment, ott volt néhány napig és visszajött Aradra. Tegnap érkezett vissza és ma délelőtt a rendőrségre ment.

(Állást keres a szegény örökös.)

Ott, mint említettem, milliomost megillető tisztelettel fogadták és rövid idő múlva egyik hivatalnok megkérdezte tőle:

— Mivel lehetünk szolgálatodra kedves barátom?

— Állást szeretnék kapni a rendőrségen.

— Tessék?... hogy mondtad?... nem jól értettem...

— Állást szeretnék kapni... nincs egyban sem, valósággal nélkülözök.

Akik Blaga János körül álltak és hallották ezeket a szavakat, kérdőjelekké váltak.

— Mi történt?... Nem értem... Mi van a milliókkal? hangzottak egyszerre a kérdések és Blaga János beszélni kezdett. Elmondotta tragédiáját, amely lerántotta őt az elképzelt automobilról a kapott aszfaltig, márvány palotától a hónapok szobáig; a már biztosan hirt gazdagságtól az unalomig megszokott szegénységbe. Blaga János tragikus bukása így történt:

(Az Unio elkobozta a hatalmas vagyont.)

Blaga György, akinek mészárszékén kívül mint irtam, jömeneteli vendéglője volt Clevelandban, váratlanul öngyilkosságot követett el. Ez az öngyilkosság azonban, csupán Blaga Jánosnak volt váratlan, mert a clevelandiak természetesen találta. A gazdag vendéglőt ugyanis a szigorú amerikai rendőrség szesz-csempészésen érte. Kiderítették, hogy évek óta folytatja a száraz Amerikában szigorúan tilos szeszárúsítást és idegen világrészekből kapja a bort, pezsgőt csempészés útján. Ma ez a legnagyobb bűnök egyike Amerikában. Blaga György a bíróság elé került, amely büntetésből elkobozta teljes vagyonát, csupán ruhámentje maradt meg. Blaga György pedig reggelre halott volt, föbelőtte magát. Megtalálták végrendeletét, amelyben örökösének öccsét, Blaga Jánost nevezi meg, de a végrendelet néhány évvel ezelőtt készült és fel volt sorolva, benne Blaga György vagyona leltár szerint. A konzulátus útján értesítették bátyja haláláról és a végrendeletéről Blaga Jánost és csak háromnegyed év múlva, a bucuressti-i ügyvéd érdeklődésére sikerült megismerni a harminchat milliós örökség szomorú történetét. Blaga János ma a legszomorubb ember Aradon... (p. g.)

Pengőt hamisított

egy budapesti főiskolás,

Kuriai bíró fia a lejtő utján.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától.) Sulyos bűnre vetemedett egy volt magyar kuriai bíró fia, egy budapesti főiskolai hallgató. A rendőrség már hónapok óta nyomoz pénzhamisítók után, akik hamis éyepengőket hoztak forgalomba. Hosszas nyomozás után ma leleplezték a hamispenzgyártót Végh György 21 éves főiskolai hallgató személyében, aki a kihallgatás során bevallotta, hogy ölből készítette a hamis pénzt, amelyet azután galványált. Körülbelül száz darabot hozott forgalomba. A hamisító, aki igen jó családból származik és egy nemrég elhunyt kuriai bíró fia, kijelentette, hogy senkije sem volt, aki mellette állt volna. Látta, hogy a barátjai hogyan költeznek. Megpróbált dolgozni, azonban nem tudott pénzt keresni és így került a bűn útjára. A rendőrség letartóztatta.

— Halálozás. Weisz Samu, az ismert nevű aradi szállító, a Friedrich Imre aradi szállítási vállalat tagja, e hó 3-án este, 55 éves korában meghalt. Az elhunytat, akiben Kornis Márton apósát gyászolja, e hó 5-én délután 6 órakor temetik az aradi zsidótemető halottasházából.

— Megkönnyítik a kivándorlók hazatérését. Bucurestiből jelentik: A belügyminiszter a kivándorlók hazatérésének megkönnyítése érdekében rendeletet adott ki, amely szerint mindazok az amerikai állampolgárok, akik igazolni tudják, hogy Romániában hozzátartozóik vannak, egy évre szóló román vizumot kapnak az illető amerikai román konzulátuson és ennek a vizumnak az alapján az itteni hatóságok minden nehézség nélkül kiállítják számukra az egy évi tartózkodási engedélyt. Ennek a miniszteri rendelkezésnek már rövid idő alatt is meg van az eredménye, amennyiben ez év áprilisától augusztus 1-ig több mint ötezer Romániából kivándorolt ember érkezett haza látogatásra az Egyesült Államokból. Ez a körülmény természetesen nagy hatással van a belföldi pénzforgalomra is, ami az államra nézve jelentős előnyt jelent, miután a tapasztalat azt bizonyítja, hogy az illető kivándorlók a legtöbb esetben nagyobb összegű idegen valutát hoznak az országba és pénzüket itt költik el.

— Eltemették Robert de Flerst. Párisból jelentik: Ma temették el Robert de Flerst-t. A világhírű író a politikai és irodalmi élet kiválóságai, valamint óriási közönség kísérte utolsó útjára.

— A chistneul (kisenői) uriprimás tragikus halála. Néhány nappal ezelőtt egy tudósítás nyomán megemlékeztünk pár meleg sorban Nemesányi Gyula kisenői uriprimás haláláról és azt írtuk, hogy a kedvelt uriprimás halálát alkoholmérgezés okozta. Ma levelet kaptunk Nemesányi kezelőorvosától, dr. Muscarel kisenői orvostól, aki közli velünk, hogy Nemesányi halálát nem alkoholmérgezés, hanem fertőzéses bélyhurut (cuteritis septica) okozta. A kezelőorvos felvilágosító irásának készséggel adunk helyet.

— Betörés Aradon. Aradon, a Marasesti (Kossuth) ucca 12. számú házban, közvetlenül a rendőrség közelében, vakmerő betörést követtek el. A betörés Künsztler Andor aradi vállalkozó lakásának padlásán történt. A tettesek a tűzfalon olyan rést vágtak, hogy egy ember beférhetett rajta és a padlásra elhelyezett ruháknak, gyümölcsöknek és egyéb értékeknek ellopották. A feljelentés alapján a rendőrség megindította a nyomozást és a betörők letartóztatása órák kérdése.

— Kereskedők és iparosok részére felülbélyegzett, előírt üzletkönyvek legolcsóbban Kerpelnél.

— Az Iparos Otthon vezetőségének értesítése szerint e hó 6-án, szombaton lesz az elhalasztott ünnepélyes házavató műsoros estély megtartva. Az érdeklődés oly nagymérvű, hogy már csak ma (péntek) délig fogadnak el jelentkezőket, illetve csak ez ideig kaphatók a jegyek. Jegyek az ipartestületen, Jakabffy és Társa cégnél és az Otthonban kaphatók.

— „Öfelsége I. Ferdinánd király és a Bánát” címmel az ősz folyamán egy nagyszabású emlékmű fog megjelenni, mely a nagy uralkodóhoz méltó keretben fogja megörökíteni azokat a bensőséges kapcsolatokat, melyek Öfelsége és a Bánát lakossága között az idők folyamán mind szorosabban fűződtek. A diszmnű megörökíti az elhunyt uralkodó timisoarai, bánáti és aradi látogatásainak minden mozzanatát írásban és képen, a bánátiak audienciáit, apró, jellegzetes epizódokat, melyek mozaikszerűen színes képét fogják adni az uralkodónak és az embernek, aki oly nagy szeretettel és jóindulattal viseltetett az itt élő nemzeti kisebbségek iránt is. A munka szerkesztését Grădinaru Emil timisoarai kultúratanácsnok és Bugél Jenő, az ismert hírlapíró vállalták s az ő személyiük biztosítéka annak, hogy a mű méltó kiállításban, gazdag tartalommal fog megjelenni. Mindazok, akik abban a szerencsés kitérítésben részesültek, hogy a megboldogult nagy uralkodóval személyes nexusba kerültek, felkértek, hogy erre vonatkozó adataikat, fényképfelvételeiket, rajzokat és saját fényképeket sürgősen küldjék be Grădinaru Emil kultúratanácsnok címére Timisoara, városába. A beküldött képek vissza lesznek szolgáltatva.

A tengeri leszerelés fiaskója.

Eredménytelenül fejeződött be a leszerelési konferencia.

(Az Aradi Közlöny genfi tudósítójától.) Feszült érdeklődés előzte meg a leszerelési konferencia mai ülését, amely elé a delegátusok meglehetősen pesszimisztikusan tekintettek. Tegnap este tíz órakor a delegátusok magánértekezletet tartottak, amelyen a mai konferencia egész anyagát megvitatták. Az értekezleten történeteket szigorúan titokban tartják. A Daily Telegraph jelentése szerint bizonyos, hogy a mai konferencián nem tudtak az angol delegátusok hozzászólni a japán javaslatához, miután táviratilag utasítást kértek a kormánytól. Ma déli félegy órára hívták csak össze a rendkívüli minisztertanácsot,

ami arra mutat, hogy a brit delegátusok sincsenek abban a helyzetben, hogy az angol kormány nézetét ma még közölhessék az érdekeltekkel. A kiszivárgott hírek szerint a delegátusok a magánértekezlet alkalmával megállapították, hogy a konferencia amúgy is eredménytelenül fog végződni és így a mai ülés egyszersmind az utolsó lesz. Újabb jelentések szerint a tengeri leszerelési konferencia résztvevői mai ülésükön konstatálták, hogy a tárgyalások folytatásának ezidőszerint nincs semmi értelme. A konferencia ma már be is fejeződött.

Jövő héten ül össze Aradmegye tanácsa.

Kikből áll a megyei tanács halálraitelt vezetősége?

(Arad, augusztus 4.) Nagy érdeklődés előzi meg a megyei tanács ülését, amelyen Miloteanu Misu vezérfelügyelő felhívja a tanácsot, távolítsa el helyéről az elnökséget és a permanens bizottságot. A vizsgálat még folyik és hivatalos helyről ezért nem is nyilatkoznak ebben a tekintetben. Az eddigi diszpozíciók szerint a megyei tanácsulást a jövő hét valamely napjára hívják össze és ekkor Miloteanu vezérfelügyelő a tanács elé terjeszti vizsgálatának adatait, konstatálja a rossz adminisztrációt és felhívja a tanácsot, határozzon a vezetőség eltávolítása felett. Az eltávolításra ítélt elnökség a következőkből áll: Goldis László elnök, dr. Iancu Cornel és dr. Marsieu Justin alelnökök, dr. Miclea Sever és dr. Stoinescu Sándor titkárok, dr. Miclosi Emil és Motorca Coriolan kveszorok, míg a permanens bizottság tagjai: dr. Miclosi Emil, dr. Stoinescu Sándor, dr. Miclea Sever, dr. Popoviciu Sever és Manciu Aurél. A megyei tanács erre vonatkozó határozata után készíti azután el a vezérfelügyelő jelentését a legfelsőbb közigazgatási bizottsághoz.

Fridericus harcol Fritz ellen.

A német birodalom legújabb politikai botránja. — A német bal- és jobboldal elkeseredett küzdelme.

(Az Aradi Közlöny berlini tudósítójától.) A kánikula ma hivatalosan is beköszöntött. Azaz nemis, a mondat nem elég szabatos: a kánikula csak hivatalosan köszöntött itt be. El se hinném, ha nem olvassam egyszerre öt berlini lapban, hogy augusztus 3-ával a kánikula, vagy ahogy ők mondják, a „Hundstage”, ősi szokás szerint hivatalba lépett. Ezek a pedáns és rendszerető német lapok ezt minden évben megírják, ahogy március huszonegyedikén a tavasz hivatalba léptét és szeptember huszonegyedikén az őszét. Ők nyilván jobban tudják s nyilván én tévedek, aki a szeles-borus őszi napon felöltöben didergek a berlini uccán. Bezzeg, ha ez a kánikula a Tisza mellett volna! Itt persze már csak jelkép, inkább a politika uborkaszegényét jelzi, mert a parlament szünetel, a miniszterek szabadságon vannak és csak a sajtó sövénye mögül hallatszanak a Hundstage vakkantásai. No és a politika ama területein, amelyek szorosabban kapcsolódnak a napi életbe. Mert, ha a nagypolitika szünetel is, az élet nem ismeri az uborkaszegényt. Ezek a kisebb csatározások, amelyek sajtóban, hivatalokban, népgyűléseken és gazdaságpolitikai területeken ma itt lefolynak, valamelyest már izellítőjé adják a német politikai élet harcmodorának és világosan mutatják azt a merev konstellációt, melyben a pártok szélsőjobbától a szélsőbalig elhelyezkednek. Kánikula és uborkaszegény ellenére is nagy politikai vita folyik most a német pártok között. Ez a vita ugyan nem más, mint vihar egy pohár vízben, de benne van a fõrgeteg minden kelléke. Fridericus Nagy Frigyes contra Fritz Friedrich Ebert. Egy világ van közöttük. Fridericus a monarchista gondolat jelképe, Ebert a köztársaságé. Jellemző a német köztársaság eddigi meghunyászkodására, hogy Fridericus egyetlen pillanatra sem szűnt meg jelkép lenni, a postabélyegeken például ő a leghasználtabb figura, ő van rajta a tízpfenninges bélyegen. Most volt itt egy kis portódrágító csetepaté. A postaiügyi miniszterium a nagy deficitre való tekintettel portófelemeléssel állott elő. Ezt a parlament egyszerűen leszavazta, de a postaiügyi miniszter ragaszkodott a drágításhoz s most a birodalmi posta üzemi tanácsa hosszas harc és vita után mégis elhatározta az emelést. Az ellenzék keményen ellenállott és ki is zárt egy-egy

vívott egyetmást, többek között azt, hogy a helyi forgalomban ne tiz, hanem nyolc pfenning legyen a portó. Egy német nacionalista képviselő, Bruhn azt a vakmerő és népszerűtlen indítványt tette, hogy tiz pfenning legyen a helyiforgalom tarifája, csak hogy Fridericus maradjon továbbra is a legforgalmasabb helyeg. Amikor ezt leszavazták, azt követelte, hogy degradálják Fridericust tiz pfenningről nyolcra, legyen rajta a nyolcpfenningesen, mert a tízpfenninges bélyeget a belföldi forgalomban alig fogják használni s így ez a jelkép nem emlékezteti elégszer a népeket a porosz junker-uralomra és a monarchiára. Ezt is leszavazták. A nyolcpfenninges bélyeget egy más irányu ttán kapta meg, Beethoven kapta meg. Beethoven, aki jelképnek is baloldali, hiszen ismeretes, hogy a nagy muzsikusz igazvérig forradalmár és köztársasági volt. Beethoven nem fájna a nagynémet politikának, de lesz itt egy Hindenburg emlékbélyeg is, amely Hindenburg nyolcvanadik születésnapján kerül forgalomba és hogy a paritás meglegyen, az első elnök, Friedrich Ebert képével is kibocsátanak bélyegeket. Ez az ötlet szörnyű dühbe gurította a nagynémeteket már a birodalmi posta üzemtanácsában és ma a német sajtó kánikulás kedvében ontja ellene a mérget. A Deutsche Zeitung azt írja például: Igazán furcsa, hogy a nagy Fridericus és a kis Fritz így egymás mellé kerülhet. Fridericusról mindenki tudja, hogy nagy volt, ellenben Fritzről az ellenkezőjét tudják és még az ellenkezőjéről is kompromittálóbbat, azt, hogy a háboruban sztrájkalakulatok élén állt és elősegítette az összeomlást. Ime a tördőfés-hátulról-legenda, amelyet a bíróság megdöntött, a tények megcáfoltak, amely azonban politika marad mindaddig, amíg jobb és bal egymással farkasszemet néz.

Rádió-műsor.

Péntek, augusztus 5. Wien—Graz: 16.15.

Délutáni hangverseny. — Zágráb: 20.30. Hangverseny. Róma: 21.10. Zenekari hangverseny. — Prága: 20.30. Cseh népdalok. — Pozsony: 17.45. Kvarreit-hangverseny. — München: 20. Dominik-Löseher hangverseny. — Milano: 20.45. Hangverseny. — Leipzig: 20.10. Operaest. — Frankfurt a. M.: 19.30. Vidám est. — Boroszló: 20. Operaelőadás. — Berlin: 20.30. Szimfonikus hangverseny. — Budapest: 9.30, 12. és 15. Hírek, közigazdaság. 18. Katonazene. 20. K.

Napszurás és hóguta fenyegeti Aradot.

Hogyan védekezünk a kánikula veszedelmes betegségei ellen.

(Arad, augusztus 4.) Hatalmas gyógytényező a nap, — ösztönszerűleg érzí az ősidőktől kezdve minden teremtmény, tudományos magyarázatát csak legujabban kezdjük sejteni. Sok azonban még a jóból is meg szokott ártani. Aki forró napon munkával, sporttal, vagy akár nagyobb kiránduláson kénytelen hosszabb időt szabadon tölteni, vagy aki a divatnak hódolva, kiszívott tajtékipaszínre süteti a bőrét, az mindig ki van téve napszurás vagy hóguta veszélyének. Sokat panaszkodnak ugyan orvosi túlszufsultságról, de ép ily alkalommal nem szokott orvos mindjárt kéznél lenni, nem árt tehát, ha a laikus is tudja, miről van itt tulajdonképpen szó s mit kelljen hamarosan tenni a baj elhárítására, vagy még inkább: megelőzésére, annál is inkább, mert a mostani abnormisan forró napok nagy veszedelmeket rejtegetnek Aradon az emberekre. Mind komolyabbá válik az az aggodás, hogy a türethetetlenül éles nap napszurást, sőt hógutát idéz elő Aradon.

A laikus mindenekelőtt fel szokta cserélni, vagy azonosnak tartani a két kórképet, pedig azok egy előidéző ok, mint következményes tünetek tekintetében merőben különbözőek. A napszurás lokális baj: az agy — főképp a nyakszirten levő nyultvelő — túlságos fölmelegedése; a hóguta viszont az egész szervezetre kiterjedő általános ártalom. Előbbinél kívülről hatol be a veszedelmes hő, utóbbinál maga a test termeli a meleget, mely főképp hiányos elvezetés folytán halmozódik föl fenyegető módon, mégis annyi a közös érintkezési pont, hogy célszerű a kettőt együttesen tárgyalni.

Az emberi szervezet pompásan működő hőszabályozó készülékkel van ellátva. Minden életjelenség tulajdonképpen oxydáció s e szerint melegtermeléssel jár. Ha azt egyszerűen elraktározóknak, akkor félóránként egy fokkal emelkedne a test hőfoka és 1 és fél napon belül még a legflegmatikusabb embernek is komolyan forrna a vére. Szerencsére az állandó melegtermelést egyensúlyozza állandó melegvesztés és egy igen finom idegmechanizmus, — a nyult velőben levő hőközpont — örökös afelett, hogy a test hőmérséke mindig a kedvező 37 fok körül maradjon. Miután a napi melegtermelés átlag 2500 kaloria, kell, hogy a napi vesztés is ugyanannyi legyen. Ennek legnagyobb része kisugárzás útján történik. Minden emberi test kályhaként sugároz szét meleget, mit rendesen ugyan nem igen venni észre, mihelyt azonban sok ember zárt helyiségben hosszabb ideig együtt van, szinte türethetlenné válik.

A hővesztés más fontos formája a test

nedveinek részint a tüdő, részint a bőr útján történő elpárolgása. A víz minden grammja, midőn folyékony állapotból légnemű állapotba megy át (vagyis: elpárolog), fél kaloria meleget köt le, mit a testből von el. Rendszerint ezt nem érezzük, de gyorsított párolgás okoz már hidegérzetet, p. o. legyezőskor, vagy friss szellőnél. Főképp, ha gyors és energikus hőelvonásra van szükség, akkor lép sorompóba a bőr, melynek jelentőségét csak ujabban kezdik jobban méltatni. Az nem fűdi csak egyszerűen porhüvelyünket, mint valamely csomagot a viaszosvásznon, a rengeteg idegszállal a bensőhöz van kötve és résztvesz gazdájának minden örömében, bujában. Örömben, zavarban elpirul, félelemben, haragban elsápad, sok betegséget le lehet olvasni róla és valóban élelátásu megfigyelésre vall, midőn a magyar az egészség fogalmát így fejezi ki: „jó bőrben van”. Azonkívül különálló fontos szerv, amely számtalan apró vízelválasztó mirigyével a veséhez hasonlítható. Egyes esetekben csak ugyan sikerül is célszerűen alkalmazott izasztásokkal tehermentesíteni a kissé elégtelen veseműködést. Lázás betegségeknél pedig kedvező tünetnek köszöntik az izzadást, mert rendszerint jele annak, hogy a hőszabályozó központ vissza akar térni a normális beállításra s parancsot adott a bőrnek, hogy fokozott izzadságelválasztással s párolgással vezesse le a fölösleges melegmennyiséget.

De a bőr hőszabályozó képessége is felmondja a szolgálatot, ha vagy túl nagy a melegtermelés (ha p. o. az ember saját súlyán kívül még nehéz terhet kénytelen cipelni), vagy pedig az izzadság elpárolgása akadályozott, akár célszerűtlen ruházódás miatt, akár azért, mert a levegő maga is már telítve van vízgőzzel és szellő is hiányzik (ez magyarázza a zivatar előtti fülledtséget). Legrosszabb, ha több tényező együttesen fejti ki rossz hatását, mire a régebbi katonai menetelek mutatnak sok szomorú példát. Nehéz, sötét posztóruha, szűk, kemény gallér, csizmaszárba szorított nadrág, súlyos felszerelés, zárt sorokban való menetelés, — nem csoda, ha a hóguta a nyári katonai gyakorlatoknak volt tipikus betegsége.

Az elővigyázati rendszabályok önként adódnak az előbbiek tekintetbevételeivel. Aki forróságban vándorol, az könnyű, levegőnek jól átjárható szövethől való ruhát öltson, mely sehol sem szorít (gallér, öv stb.). Ne vigyen semmiféle fölösleges terhet, legyen mértékletes evésben, ivásban. Alkohol különösen veszélyes, de még a sok vizivás sem jó, mert túl nagy feladatot ró a szívre. Pihenőt legheylessebb a legmelegebb déli időbe beosztani s fokozott óvatosságot betartani szűk völgyekben és fülledt, szélcsendes időben.

A hóguta előjelei: főfájás, fülzugás, szédülés, mire nagy figyelemmel kell lenni. Ha az illető már tántorog, akkor legfőbb ideje a beavatkozásnak. A beteget vízszintesen kell elhelyezni valamely árnyékos helyen, leoldani a felső ruhákat, fejét s mellét vízzel leönteni, ha az nem kapható, kitártással legyezőzni. Ha a légzés felületessé válik, mesterséges légzést kell alkalmazni, ha az illető még nyelni tud, kevés vizet, limonádét, kis konyakot vagy kávét itatni vele. Így rendszerint sikerül az orvosi segítség megérkezéséig is megelőzni az életveszélyes komplikációkat. Míg hógutánál inkább a bőr működésében van a zavar, napszurásnál maga a hőszabályozó idegközpont az, mely a közvetlen napsütés által a koponyán keresztül túlhevítésbe jut. Nagy különbség ugyan, hogy a nap élettelen tárgyra, vagy szerves lényre süt. A fapad p. o. rövidesen áthevül, az élőfa pedig hüvös marad, ugyancsak párolgás általi védelem folytán. Az emberi test is sokáig ki tudja védeni a nap hevét. Ha azonban mégis keresztülható a napsütés a vékony koponyacsonton, (különösen vigyázat kis gyermekeknél, valamint napon való alvásnál), akkor igen aggasztó, agyvelőgyulladásához hasonló tünetek állnak be. Eszméletlenség, görcsök, a test hőmérséklete hirtelen 40 fokra is felszökik s mindez gyakran minden figyelmeztető tünet nélkül. Olykor néhez hirtelen eldönteni, hogy napszurás, vagy

ERZSÉBET MOZGÓ.

Ma d. u. 1/2 és este 1/10 óra 10

Csákó és kalap

RODA-RODA híres szatirikus vígjáték.

Ufa extraszáger. Főszerepben:

HARRY LIEUTKE és OLGA TSHEHOVA.

Holnaptól: **Ófelsége I. Ferdinánd király temetése** és visszaillesztés életének utolsó éveiből, 2 felvonásban. Szép idő cseten az esti előadások a kerthelyiségben

hóguta esete forog-e fenn, de az nem is fontos, mert az elővigyázati rendszabályok és első segély mindkettőnél nagyjában ugyanaz.

Művészet.

Beregi Oszkár.

Mire ezek a szürke sorok megjelennek talán már itt is van közöttünk Aradon a művész, akit fölösleges sablonjelzőkkel ellátni, akit erőltetett dolog epitheton ornansokkal ékesíteni... akit úgy hívnak, hogy Beregi Oszkár. Kétszer lép fel az aradi Nyári Színház színpadán: szombaton és vasárnap és ez a két este dus ajándék a tényleg művészetet szomjazó lelkeknek. Ezen a két estén igazi nagyvonalu produkció megy végbe majd azokon a bizonyos deszkákon. Vértel művészet.

Van egy francia közmondás, amely azt mondja, hogy a kanarit meg kell vakítani, hogy jobban énekeljen. Ez lefordítva a szimbólizmusból annyit jelent, hogy a művésznak nyomorognia és szenvednie kell, mert csak így tud valódi nagy értékeket kiadni magából. Erősen lehetne vitatkozni afelett, hogy a francia közmondásnak igaza van-e, vagy nincs, de annyi tény, hogy Beregi Oszkár megjárta a nagy művésznak kijáró kálváriát. Valaki, aki annyira szereti hazáját, mint ő, és aki első az elsők között, kénytelen volt jó ideig hontalanul külföldezni és volt idő, amikor második volt Afrikában az, akit elsőnek hozsannáztak Rómában. Igaz: kár zaklatni a lassan gyógyuló sebeket, hisz azóta odakint is első lett. Ma világnagyság, de a keserűség még most sem maradt el mellőle teljesen. Szabó Dezső írja valahol, hogy nincs borzalmasabb ellensége a talentumnak — és ez csak a kivételes tehetségeknek jut osztályrészül — mint a tehetségtelenek szolidaritása. Nos: Beregi Oszkár ennek a borzalmas világszövetségnek orvökleit érezhette otthon és csak nemrégiben másutt is. Kibirta. A jó érc csak fényesebb és rugalmasabb lesz, ha kalapálják.

Szombaton és vasárnap pedig itt lesz közöttünk, Aradon. Előttünk a színpadon, hogy felszendüljön nemes hangja, hogy a szívekbe markoljon a játék, amely őrajta át zokogó élet, megrázó valóság, vagy talán még több is annál.

Fóthy Ernő.

* Beregi Oszkár Aradon. Ma délben a bucaresti-i gyorssal érkezik Aradra Beregi Oszkár, a világsikereket arató színpadi hős és filmstár, akit bármilyen szoros szálak fűzik is Aradhoz, több, mint öt éve nem volt közöttünk. Ez az öt év Beregi Oszkár életében a legnagyobb diadalok és legmaróbb keserűségek fantasztikus összetételű keveréke volt. Hazájából elüldözve, idegen talajon kellett megvetnie lábát, hogy ujból felszállhasson művészetének szédítő magaslatára. A minden erőt felülmuló megpróbáltatások, ahelyett, hogy megtörték volna Beregi Oszkár erejét, megsokszorozták azt. Beregi Oszkár művészi egyénisége elmélyülve és ezer új árnyalattal és színnel gazdagodva, ragyogóan támadt fel, hogy Hollywood világhírességei között is elsőnek küzdje fel magát, hogy Reinhardt színházában, dr. Kerzer darabjában a Morfium több mint száz előadásának mámoros sikerével gazdagítsa. De ki tudná felsorolni mindazt a világsikert, amit Beregi Oszkár ez alatt az öt év alatt aratott. Beregi Oszkár csak kétszer lép fel Aradon, de mind a két fellépése egy-egy európai szenzációval ér fel, mert legnagyobb és legsikeresebb szerepeiben ismét újra bemutatkozni: a „Morfium”-ban és Ibsen „Kísértetek” című darabjában. Az együttes többi szereplői a timisoarai (temesvári) társulat drámai művészei, akik Beregi Oszkár vezetésével már ma próbálnak.

URÁNIÁBAN

ma pénteken
hármasszoros!

Csak nővel szép az élet

filmjáték 2 felvonásban.

FAUST I. rész 5 felv.

FAUST II. rész 5 felv.

Főszerepben:

Emil Jannings.

Az el. 5, 7 és 1/10-kor | Mérsékelt helyárak.

Revolverrel fizetett egy pesti ügyvéd.

Szokatlan incidens a magyar fővárosban.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) Szokatlan incidens történt ma délután a magyar fővárosban. Pécskai Márton budapesti ügyvédet egész különös körülmények között letartóztatta a budapesti rendőrség. A letartóztatás pedig azért történt, mert az ügyvéd az egyik kliensére, aki pénzt követelt tőle, fizetés helyett revolvert fogott. Pécskai Márton egy nyugalmazott csendőrtiszt helyettesnek volt az ügyvédje, akinek megbízásából egy hatmillió pert vitt s az összeget be is hajította. A tiszt helyettes ma megjelent az ügyvédnél, hogy a pénzt felvegye. Az ügyvéd szépen

aláíratta a tiszt helyettesrel a nyugtát a pénz átvételéről, a nyugtát eltette, a pénzt azonban nem fizette ki, ellenben indulatosan rákiáltott:

— Pénzt nem adok, takarodjék ki a lakásomból!

A tiszt helyettes tiltakozott ez ellen, mire Pécskai revolvert rántott rája:

— Távozzék, vagy lövök!

A tiszt helyettes erre kénytelen volt a lakást elhagyni. Egyenesen a rendőrségre ment, ahol feljelentést tett az ügyvéd ellen. A rendőrség Pécskai Mártont zsarolás címén letartóztatásba helyezte.

KÖZGAZDASÁG.

Őszre elkészül az új szesz törvény.

A szeszszindikátus sürgető memoranduma.

(Az Aradi Közlöny bucuresti tudósítójának távirata.) A szeszszindikátus által választott permanens-bizottság most dolgozik azon a memorandumon, melyet a pénzügyminiszter elé óhajt terjeszteni, hogy kimutassa miért van multhatatlami szükség a szindikátus működésére és a termelés kontingentálására. A bizottság tagjai már eddig felhívták az illetékes fórumok figyelmét arra a körülményre, hogy a szindikátus megalakulásának elhalasztása újabb lehetőségeket nyújt a fekete szeszszel való visszaélésekre, ami elsősorban a kincstárnak okoz tetemes

károkat. A napokban a pénzügyminiszter irodájában anket volt, amelyen az összes pénzügyi inspektorok Bratianu Vintila elnöke alatt jelentést tettek a szeszadóbevételek óriási mecsappanásáról. Az anket eredményeképpen a pénzügyminiszter utasítást adott azon szeszgyárak fokozott ellenőrzésére, amelyek a fekete szeszszel való manipulálással gyanúsíthatók. Ugyanekkor ismételt kijelentette a pénzügyminiszter, hogy az új szesz törvényt a parlament őszi ülészakán okvetlenül betervezi.

Zürichben 3.16 a lej.

Helyi valutaárak. (Augusztus hó 4.)

Kifizetések: Berlin 39.05, Amsterdam 65.80, Newyork 163.75, London 796.50, Páris 6.40, Milánó 8.97, Prága 4.86.50, Budapest 28.60, Belgrád 2.88.50, Bécs 23.10, Zürich 31.60. — Árú: Márka 38.50, dollár 162, angol font 790, francia frank 6.40, olasz lira 9, cseh korona 4.85, pengő 28.70, dinár 2.80, osztrák schilling 23.30, svájci frank 31.20. — Pénz: Márka 38, dollár 161, angol font 780, francia frank 6.20, olasz lira 8.50, cseh korona 4.75, pengő 28.30, dinár 2.70, osztrák schilling 23, svájci frank 30.90.

Zürichi tőzsdenyitás. (Augusztus hó 4.)

Berlin 123.45, Amsterdam 207.95, Newyork 519, London 2520.25, Páris 20.32, Milánó 28.22.50, Prága 15.39, Budapest 90.50, Belgrád 9.13.50, Bucuresti 3.16.50, Varsó 58, Bécs 73.05.

Zürichi tőzsdezárlat. (Augusztus hó 4.)

Berlin 123.44, Amsterdam 207.95, Newyork 518.81, London 2520.50, Páris 20.32.50, Milánó 28.23, Prága 15.38.50, Budapest 90.50, Belgrád 9.13, Bucuresti 3.16, Varsó 58, Bécs 73.05.

Bucuresti-i tőzsdezárlat. (Augusztus hó 4.)

Devizák: Páris 6.39, Berlin 38.85, London 793, Newyork 163, Milánó 8.90, Zürich 31.65, Bécs 22.90, Prága 4.84. — Valuták: Napoleon 660, márka 38.50, léva 1.23, török lira 0.81, angol font 785, francia frank 6.55, svájci frank 31, olasz lira 9, drachma 2.15, dinár 2.90, dollár 161, lengyel zloty 17, osztrák schilling 23.25, pengő 28, cseh korona 4.90.

— A jegybank félévi nyeresége. Bucurestiből jelentik: A Banca Nationala június 30-án lezárt félévi mérlegében 100 millió lej részvénytőke és 246,450.100 lej tartalék mellett 56,611.485 lej tiszta nyereséget mutat ki.

— Viszálykodás a bucuresti-i iparoskörben. Bucurestiből jelentik: A romániai országos kereskedelmi és iparoskör bucuresti-i vezetőségének néhány tagja tegnap az ifjovi ügyészségen feljelentést tett az iparoskör adminisztratív vezetője, Georgescu-Enacita nagyiparos ellen, akit azzal vádoltak meg, hogy a jöletti alapból 110.000 lej szikkasztott. A vizsgálóbíróság — ahová az ügyészség a feljelentést áttette — a mai napon kihallgatta Georgescu-Enacitát, aki beismerte, hogy a 110.000 lej felvette, azonban okmányokkal igazolta, hogy ezt az összeget az iparoskör

hivatalos lapjának a megjelentetésére fordította. Miután pedig bebizonyítást nyert, hogy az iparoskör két táborra oszlott vezetősége a legélesebb harcot folytatja már hosszabb idő óta egymás ellen, hogy a felmerült vitás ügyeket megvizsgálni és elintézni lehessen, a vizsgálóbíróság az ifjovi fővárosi ügyészségnek előterjesztést tett, hogy függessze fel a kör vezetőségét és ezek helyébe ideiglenes bizottságot delegáljon, egyben pedig elrendelte a hivatalos könyvek átvizsgálását.

Béketárgyalások

a magyarországi vasas-sztrájkban.

Vass miniszterelnökhelyettes egyengeti a megegyezés utját.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) A főkapitányság jelentése szerint az összes sztrájktagyákon és azoknak a gyáraknak a környékén, ahol a munkát beszüntették, teljes rend és nyugalom uralkodik. Ma délből megjelentek Andrejka főkapitányhelyettes előtt a szembenálló érdekeltségek delegáltjai, hogy megkezdjék az egyezkedési tárgyalásokat. Vass miniszterelnökhelyettes figyelemmel kíséri a mozgalmat és kijelentette, hogy kész szükség esetén maga átvenni a békéltető tárgyalások vezetését. Az esti jelentések szerint Vass miniszterelnökhelyettes egyelőre utasítást adott Andrejka főkapitányhelyettesnek, vegye fel a tárgyalásokat az érdekeltekkel. Ha Andrejka akciója nem sikerül, maga veszi a kezébe az ügyet. A népjóléti minisztériumban az a felfogás, hogy a munkások jogos kívánásait teljesíteni kell. Andrejka ma a következő nyilatkozatot tette a békéltető tárgyalásokra vonatkozólag: — Felvettem az érintkezést a munkaadók és munkások képviselőivel, hogy békés megegyezést hozzak létre. Egyelőre részletes információkat kértem, hogy megvizsgálhassam a követeléseket, mennyiben jogosak azok és mennyiben teljesíthetők. Holnapra, vagy holnaputánra hívom össze az érdekelteket, komoly tárgyalás alap megteremtésére. Remélhetőleg az sikerre fog vezetni.

Elítélték

a megvádolt mérnöki hivatali tisztviselőt.

Az aradi fegyelmi bíróság érdekes döntése Siclován György ügyében.

(Arad, augusztus 4.) Ma délelőtt tíz órakor kezdte meg a fegyelmi bíróság dr. Barbara Sever törvényszéki főelnök elnöklété alatt Siclován György, a súlyos visszaélésekkel vádolt aradvárosi mérnöki hivatali tisztviselő fegyelmi ügyének tárgyalását. A bíróság tagjai Petrutiu Aron megyei főjegyző és Dirlea Vazul gazdasági tanácsos voltak, a vádat dr. Jegessy Károly városi főügyész képviselte, míg a védeimet P. Opa Constantiu városi kultúratanácsos látta el.

A vádiratban az összes felmerült vádak között csupán azt látták bebizonyítottának, hogy Siclován György köztisztviselő léte magánmunkákat vállalt, ami szöges ellentétben áll a köztisztviselőkről szóló törvény rendelkezéseivel. Ezt különben maga Siclován György is beismerte. A vád- és védbeszédek után a bíróság tanácskozára vonult vissza és déli egy óra után hirdette ki döntését. Az ítéletben a fegyelmi bíróság bűnösnek mondotta ki Siclován Györgyöt, akit két havi felfüggesztésre és két havi fizetésének elvesztésére ítélte.

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.

Cenzurat: Prefectura Judetului.

NYILTÉR.

E rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.

ÉRTESETÉS!

Kedves vezetőim kívánására mindennemű rövidítést vezettem be. Nagyon finom fátol hasznos 98.- lej. Mindenféle kézimunkát díjmentesen tanítunk. Páramontírozás, fehérnemű varrása.

További szíves partiókat kér:

4084 Özv. Világ Gézáné kézimunka-üzlet Arad, P. Avram Iancu (Szabadság-ter).

Akhirítottak az isteni rendeltetésben megnyugodva hár, de megtörtén tudatják, hogy a becsületos dolgozni akaró ember mintaképe, a legjobb férj, apa, testvér, rokon

Weisz Samu

a Friedrich Imre aradi szállítványozási cég tagja,

folyó hó 3-án este féltizenegy órakor, erőteljes élete 55-ik évében, a sors kifürkészhetetlen akarata folytán meghalt.

Drága halottunk földi maradványait folyó hó 5-én, délután 6 órakor temetjük a zsidótemető (neolog) halottas házából.

Sohasem felejtünk, örökké siratunk!

Arad, 1927. augusztus hó 4-én.

Özv. Weisz Samuné özöl. Rosenberg Lujza felesége. Sári férj. Kornis Mártonné, Kálmán, Odón, Dezső gyermekei. Kornis Márton veje. Rosenberg Simonné anyósa.

3 nagy szobából álló
I. emeleti uccai helyiség
Arad főterén,
azonnal kiadó.

Irodának, szalónak, orvosi rendelőnek, műhelynek, üzletnek rendkívül alkalmas.
Bővebbet az Aradi Közlöny kiadójában

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DIJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 5 Lej. vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szócé hétköznap 40, vasárnap 50 Lej. A vastagabb betűvel kívánt szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Hirdetéseket délután 5 óráig vesszünk fel. Csak válaszbélyeggel ellátott kérdezősködésekre válaszolunk. Ajánlatok, kelles levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

LEVELEZÉS.

ELHAGYATOTT 30*-nak levele van az Aradi Közlöny kiadójában. 4066

ALKALMAZÁS.

SÜRGŐSEN keresek 6 éves leánykám részére német nevelőnőt (kisasszonyt). Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 4045

KERESÜNK egy könyvelésben jártas írodistanót, ki a magyar nyelven kívül lehetőleg románul vagy németül levelezni tud. Ajánlatokat „szorgalmas” jelige alatt az Aradi Közlöny kiadóhivatala továbbítja. 4078

HORSZAKMÁBAN kereset k-külső és adminisztratív munkálatokban jártas agilis, megbízható munkaadó. Ajánlatok felszerelve „Bor” jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatala kérésre. 4082

FIATAL urinó házvezetőnői állást keres, vidékre is megy. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4067

MINDENKÉPP főzőnő vidékre felvétetik. Cim: Gyórfy „Mures” irodájában. 15295

HAZVEZETŐNŐI állást keres intelligens nő magános urnál. Vidékre, pusztára is elmegy. Cim Calea Saguna 118. 4067

PARISBAN vizsgázott söfför, aki a javításához is ért, egyben gépész állást is elvállal hosszabb gyakorlattal, állást keres. Beszél románul, franciául, németül és magyarul. Cim: Molnár Mihály Arad, Str. Gelu No 7. (Almos-u.) 4073

FOGTECHNIKUS tanulóknak fiatal leány felvétetik. Dr. Spielberger Str. Consistoriului (Batthyány-u.) 16. 10428

SZOBALÉNYNAK, mindenesnek ajánljuk kőszőhöz értő nő. Cim: Bvdul Reg. Ferd. 19. (házmesternél). 4076

LAKÁS.

KÉT-HAROM SZOBAS lakást belvárosban keresek lelépés nélkül. Cimeket az Aradi Közlöny kiadóhivatala kérésre. 4062

HAROM SZOBA konyhás és fürdőszobás lakást, amely orvos rendelőknek is használható, bérebe keresek. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4074

VÉTELÉSELADÁS.

SÜRGŐSEN aladó ebédőberendezés. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4071

EBÉDLŐK, hálók, szalonok, könyvszekrények, íróasztalok, székek, divánok, fotelok, virágállvány, asztalok, székek, antik szalon, antik szekrény, előszobafal, függönyök, storeok, fahordó kocsi, festmények, vitrintárgyak, porcelánok, stb. eladók: Szalgóné, Str. Consistoriului 12. (Batthyány-u.) I. e. jobb. 1000

ELADÓ különféle butorok, olajfestmény, antik fogas, casimir paplan, szőnyeg, fürdőkályha, prémkabát stb. Arad, Str. Consistoriului 20., kapuval szemben, jobb sark. 4072

Két szoba, konyhás lakás

teljes berendezését vállalja kellemes részletfizetés mellett is elsőrendű butorokkal

„ARTA” BUTORIPAR ARAD, Str. Eminescu 20-22. (Deák F.-u.)

ANTIK és modern butorokat, műtárgyakat, antik poharakat, márkás porcellánokat, antik sálakat, használt butorokat, szőnyeget, szervizet, férfi ruhákat, fehérneműket, stb. bizományba veszek, azok magas árban való gyors eladásáról gondoskodom. Szalgóné, Str. Consistoriului 12. (Batthyány-u.) I. em. jobb. 1000

BUTORLERAKATBAN legolcsóbb árban kaphatók: ebédlők, hálószobák, Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-u.) 3 és Str. Moise Nicoara (Petőfi-u.) 9. 3989

MACULATURA PAPIR 5 kgros csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

Jégszekrény, különféle butorok, 4017
szekrények, szalon, eladók.
Str. Moeloni (Orsz. u.) 18., I. e., d. e. 8-1/2-11-19

OKTATÁS.

Pótvizsgákra

franciából nagyon olcsón biztos sikerrel előkészítők 8941

Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában

ÜZLETEK.

ARADON jömeneteli fűszernagykereskedéshez szakértő társ kerestetik. Ajánlatok „Rentabilis” címen Rudolf Mosse hirdetőbe Arad küldendő. 10429

OSALÁDI viszonyok miatt vegyeskereskedés házzal együtt eladó. Érdeklődni lehet Schütz Péter tulajdonosnál Bärzava. 4053

LEGFORGALMASABB helyen 60 év óta fennálló üzlethelyiség esetleg lakással kiadó. Cim Wolfner, Recas. Telefon: 16. 4065

Maculatura papir 5 kgros csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

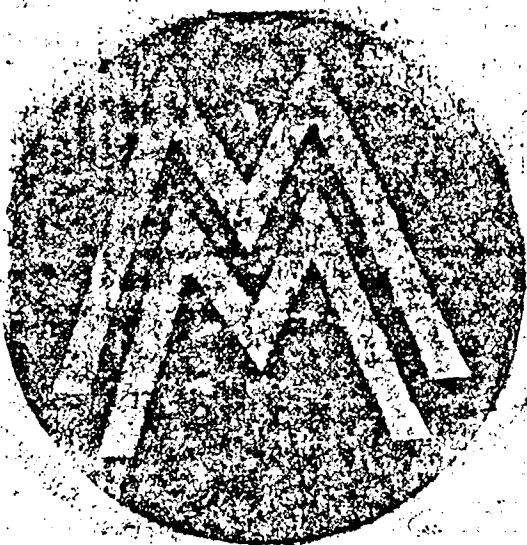
Női harisnya

azsuroc-cakkos szélű és „NIXE” cerna fátyol Lej 145.— Pamut harisnya 24.— Lejtől: Cerna harisnya erős, tartós 85.— Lejtől: Selyem harisnya 45.— Selyem harisnya sűrű erős és tartós Lej 128.— Férfi és gyermek divat harisnyák, zoknik és patent harisnyák! Kattint: Női reform nadrág mosó L. 68.— Cerna I. minős. L. 240.— Csipkék óriási választékban

Bogyó A.

Arad, Str. Eminescu 13

Lipcsei mintavásár.

A világ legnagyobb mintavására Európa legelőnyösebb bevásárlási forrása 10,000 kiállító 21 országból, 155,000 vásárló 44 országból, 1600 árucsoport az összes szakmákból, gombostűtől a teherautóig.

1927. évi őszivásár
augusztus hó 28-tól
szeptember hó 3-ig.

Utazási kedvezményekre, továbbá díjmentes német vízum megszerzésére és a lipcsei szállásra vonatkozó közelebbi felvilágosítást ad a lipcsei mintavásár tiszteltelt képviselője.

ANGERBAUER JENŐ úr
Timişoara (Temesvár) I., Strada General Popescu No. 3. és a lipcsei mintavásár rendezősége Lipcse

Ventilátor készülékek, zseblámpák, Dura siemek legolcsóbban

VARGA & ROSENFELD

villamossági vállalatnál ARAD, Központi szálló mellett.
Csilár raktár!
Telefon 808.

KÜLÖNFÉLÉK.

AXMISTER-szőnyeg alig használt 3x4 nagyságban, jutányosan aladó. Ugyanott 1-8 elegánsan butorozott szoba, fürdő használatban, kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4088

AXELMANNSTEIN

KURHAUS UND GRAND-HOTEL

Elne der vornehmsten Hotelbesitzungen.
Telegrams-Adresse: Axelmannstein.

BAD REICHENHALL

In den Bayerischen Hochoalpen.

Ma halesztély

az Aranyhajó Étterem nagy teraszán a Marosparton, marosi élőhalból.

Schwarz Andor,
vendéglős. 4070

Egy gyári üzemnek

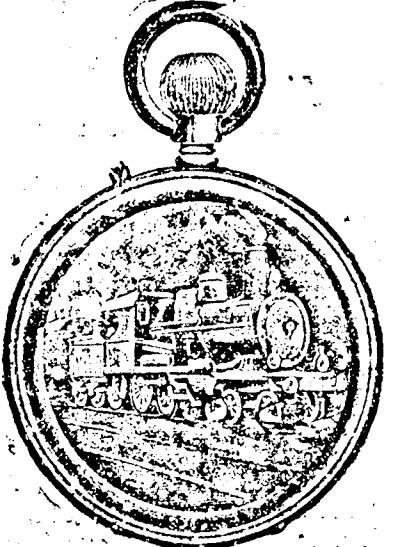
megfelelő száraz és világos helyiség kiadó.
Bővebbet az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 3798

Rossz villanyégők!

becserélése ujakra, törött üveg és porcellán tárgyak szakszerű ragasztása, üvegezést és képerreztést legolcsóbban vállal Aradon, a volt Asztalos Sándor-uccában a „Motorica.” 2204

Naponta 2 lejtől

feljebb 6 hónap alatt beszerezhet valódi Schweici nikkell, ezüst vagy arany órát 5 évi jótállás mellett és mindenféle arany- és ezüst ékszer-tárgyat. Kérjon katalozussal egybekötött prospektust díjmentesen a „Hansa” Sváb Kereskedelmi Bank Rt.-től, Lovrin ki az összes befizetett összegekért és rendelt tárgyakért teljes garanciát vállal

Ara 360 lej.
Napi részlet
2 lej. 3958

Cégünkhöz intézett szíves felhívásra megbízotunk a gazdag árumintát készséggel bemutatni.

G. 19158/9-1926.

PUBLICATIE DE LICITATIE.

Pe baza decisiunii Judecătoria Mixtă Arad No. de mai sus I. 3000 kgr. slanina sarată, 300 kgr. sunca afumată, 1 oglinda, 2 si'onere, 2 noptiere, si alte obiecte iar la II. 1 pult mare de servit, 1 cassa pt-bani si alte obiecte prețuite in suma de lei 228.000 cuprins in favoarea lui Andrei Streza reprezentate prim dr. Teodor Dragan adv. din Rovine pentru suma de lei 150.715 capital interese 12 %, dela 10 februarie 1927 precum si spesele stabilită până in present se vor vinde la licitatie publică in Arad Piața Luptei No. 19, in ziua de 8 August 1927 la orele 3 iar la II. in Str. Meșianu No 3 la ora 5 conf. art. de lege LX §-ului 107 și 108 din anul 1881 al legii exec. Arad la 21 Iulie 1927. 4067

Sei-portărel.

KÁVÉHAZÁKBAN,
VENDÉGLÖKBEN,
ÉTTERMEKBEN
KÉRJE MINDIG AZ
ARADI KÖZLÖNYT

